

A módosított könyvvizsgálati standardok és az ezeknek megfelelő könyvvizsgálói jelentés

Könyvvizsgálók kötelező éves továbbképzése
2017.

1. A könyvvizsgálói jelentések szabályozása

- 2014/56/EU irányelv (a 2006/43/EK irányelv módosításáról) az éves beszámolók jog szerinti könyvvizgálatáról (28. cikk: A könyvvizsgálói jelentés)
- 537/2014/EU rendelet (közvetlenül alkalmazandó) a közérdeklődésnek kitett társaságok könyvvizgálatára vonatkozó egyedi követelményekről
- 2000. évi C. a számvitelről szóló törvény 155.§-ának módosításai
- MNKS (a könyvvizsgálói jelentés miatt 2016.12.15-én módosítva)

2

2.1 A könyvvizsgálói jelentések - szerkezeti változások

- Sorrend
- Új elemek

3

3.1 A könyvvizsgálói jelentések - tartalmi változások

- **Vélemény alapja** mindig van. A könyvvizsgáló **függetlenségének** és egyéb etikai követelményeknek való megfelelésének hangsúlyozása
- **Könyvvizsgálói felelősség** leírása, cél: a jelentés olvasói jobban megértsék, mit várhatnak el a könyvvizsgálattól
- A **vállalkozás folytatásával** kapcsolatos lényeges bizonytalanság és ezzel kapcsolatos felelősségek kiemelt megjelenítése
- **Kulcsfontosságú könyvvizsgálati kérdések:** a kockázatos, leghangsúlyosabb könyvvizsgálati területek ismertetése (2016-tól tőzsdei, 2017-től közérdeklődéses cégeknél is kötelező, egyébként opcionális)
- **Egyéb információk:** Sokkal részletesebb bemutatás.

4

3.2 A könyvvizsgálói jelentések kötelező tartalmi elemei - cím és címzett

Jelentés címe (ISA 700.21)

Egyértelműen jelezze, hogy az egy *független könyvvizsgáló jelentése*.

Jelentés címzettje (ISA 700.22)

A könyvvizsgálói jelentést az adott körülményeknek megfelelően kell címezni.

Általános célú: leggyakrabban a *tulajdonosok vagy részvényesek* a címzettek.

Speciális célú: jellemzően a társaság *vezetése* a címzett, kivéve amikor tulajdonosi döntés céljából készül a kimutatás.

Egyéb jogszabályok alapján speciális szabályok

5

3.2 A könyvvizsgálói jelentések kötelező tartalmi elemei - vélemény

- *gazdálkodó* egység azonosítása (név);
- *pénzügyi kimutatások* egyes kimutatásainak azonosítása;
- ki kell jelteni, hogy *könyvvizsgálták*;
- hivatkozni kell a *kiegészítő megjegyzésekre* és a *számviteli politikákra*;
- meg kell határozni az egyes pénzügyi kimutatások *fordulónapját*, illetve a lefedett *időszakot*;
- ki kell jelteni, hogy véleményünk szerint a mellékelt pénzügyi kimutatások *megbízható és valós képet* adnak a [...] a [vonatkozó pénzügyi beszámolási *keretelvekkel*] *összhangban*. Erre vonatkozóan az MNKS pontosabb megfogalmazást ad.

6

3.2 A könyvvizsgálói jelentések kötelező tartalmi elemei - vélemény alapja

A szakaszt *minden esetben szerepeltetni kell*, nem csak akkor, ha a vélemény minősített, ahogy a korábbi előírások követelték.

- ki kell jelteni, hogy a könyvvizsgálatot a Nemzeti/Nemzetközi* Könyvvizsgálói *Standardoknak megfelelően* hajtották végre;
- hivatkozni kell a *könyvvizsgáló felelősségét* leíró szakaszra;
- azonosítani kell az *etikai követelményeket***;
- ki kell jelteni az etikai követelményeknek megfelelő *függetlenséget*;
- ki kell jelteni, hogy a könyvvizsgálói *bizonyíték elegendő és megfelelő* alapot nyújt a könyvvizsgálói véleményhez.

*

7

3.2 A könyvvizsgálói jelentések kötelező tartalmi elemei - vélemény alapja

A könyvvizsgálónak a jelentésben tett etikai szabályok és függetlenség fenntartására vonatkozó nyilatkozata a *rotációs szabályok* betartását is jelenti, ami a *közérdeklődésnek kitett társaságok* esetében

- a könyvvizsgáló cégre 10 év (pénzügyi cégek 8 év) Magyarországon (4 év szünet);
- a fő könyvvizsgáló partnerre 7 év (3 év szünet).

8

3.2 A könyvvizsgálói jelentések kötelező tartalmi elemei - a vállalkozás folytatása

- „A vállalkozás folytatásához kapcsolódó lényeges bizonytalanság” figyelemfelhívó szakasz
  - Ha **lényeges bizonytalanság** áll fenn, amely **jelentős kétséget** vethet fel a gazdálkodó egységnek a vállalkozás folytatására való képességével kapcsolatban
  - **Közzétételre** minden esetben **hivatkozni** kell
  - Jelezni kell, hogy a véleményt **nem minősítjük** ennek kérdésnek a vonatkozásában.
- Nem mindig elég a figyelemfelhívás, adott esetben **korlátozott, elutasító vélemény vagy a véleménynyilvánítás elutasítása** lehet a megfelelő.

9

3.2 A könyvvizsgálói jelentések kötelező tartalmi elemei - a vállalkozás folytatása

A vezetés felelőssége

Egyes pénzügyi beszámolási keretek **kifejezetten megkövetelik** a vezetéstől, hogy mérje fel a gazdálkodó egység vállalkozás folytatására való képességét, a figyelembe veendő kérdésekre és közzétételekre vonatkoznak.

Amennyiben a vállalkozás folytatásának elvén alapuló számvitel alapvető elv a pénzügyi kimutatások elkészítése során, a **pénzügyi kimutatások elkészítése akkor is megköveteli a vezetéstől, hogy felmérje a gazdálkodó egységnek a vállalkozás folytatására való képességét, ha a pénzügyi beszámolási keretek nem tartalmazzak erre vonatkozó kifejezett követelményt.** [ISA 570.4]

10

3.2 A könyvvizsgálói jelentések kötelező tartalmi elemei - a vállalkozás folytatása

Könyvvizsgáló felelőssége

- elegendő és megfelelő könyvvizsgálói **bizonyítékot** szerezzen és következtetést vonjon le arra vonatkozóan, hogy **helyénvaló** a vezetés részéről **a vállalkozás folytatásának elvén alapuló számvitel alkalmazása** a pénzügyi kimutatások készítése során,
- következtetést vonjon le arra vonatkozóan, hogy **fennáll-e lényeges bizonytalanság** a gazdálkodó egység vállalkozás folytatására való képességével kapcsolatban.
- **ugyanazt az időszakot kell figyelembe vennie, amelyet a vezetés** használt, de legalább 12 hónapot.

11

3.2 A könyvvizsgálói jelentések kötelező tartalmi elemei - a vállalkozás folytatása

1. Figyelemfelhívás

- csak abban az esetben megfelelő, ha a vezetés a **kitekintést az elkövetkező 12 hónapra elvégezte** és az alapján meggyőződött róla, hogy a vállalkozás folytatásának **elve megfelelő, de lényeges bizonytalanság áll fenn**, amely jelentős kétséget vethet fel a társaság vállalkozás folytatására való képességével kapcsolatban és ezt a **kiegészítő mellékletben megfelelően be is mutatta.**
- ha a bizonytalanság nem lényeges vagy a kétség nem jelentős, akkor az nem ad alapot a figyelemfelhívás alkalmazására.

12

3.2 A könyvvizsgálói jelentések kötelező tartalmi elemei - a vállalkozás folytatása

2. Korlátozás lényeges hiba miatt

- a vezetés a *kitekintést az elkövetkező 12 hónapra elvégezte* és az alapján meggyőződött róla, hogy a vállalkozás folytatásának *elvé megfelelő*,
- *lényeges bizonytalanság* áll fenn, amely jelentős kétséget vethet fel a társaság vállalkozás folytatására való képességével kapcsolatban és ezzel a könyvvizsgáló egyetért,
- azonban ezt a kiegészítő mellékletben nem, vagy *nem megfelelően mutatta be*, akkor a közzétételek nem megfelelősége vagy elmaradása miatt korlátozni kell a könyvvizsgálói véleményt.

13

3.2 A könyvvizsgálói jelentések kötelező tartalmi elemei - a vállalkozás folytatása

3. Korlátozás hatókör-korlátozás miatt

- Ha a vezetés a *kitekintést az elkövetkező 12 hónapra nem, vagy nem megfelelően végezte el*, az a könyvvizsgáló hatókörét korlátozza.
- Mérlegelnie a korlátozás lehetséges hatását a beszámolóra, lényeges vagy átfogó-e. Ha arra a következtetésre jut, hogy a beszámolóban szereplő adatok bár *lényegesen*, de nem átfogóan *hibásak* lehetnek, akkor hatókör korlátozása miatt korlátozni kell a könyvvizsgálói véleményt.

14

3.2 A könyvvizsgálói jelentések kötelező tartalmi elemei - a vállalkozás folytatása

4. Akkor kell a *véleménynyilvánítást visszautasítani*, ha:

- *hatókör-korlátozás* áll fenn (lásd előző eset) és
- a beszámolóra gyakorolt *hatás átfogó lehet*,

Az *átfogó hatás*ok azok, amelyek

- nem korlátozódnak a pénzügyi kimutatások konkrét elemeire, számláira vagy tételeire;
- ha mégis ilyenekre korlátozódnak, a pénzügyi kimutatások tekintélyes részét képviselik vagy képviselhetik; vagy
- a közzétételek vonatkozásában alapvetőek a pénzügyi kimutatásoknak a felhasználók általi megértése szempontjából.

15

3.2 A könyvvizsgálói jelentések kötelező tartalmi elemei - a vállalkozás folytatása

5. Ellenvélemény

Ellenvéleményt kell adni, ha

- a *vezetés a kitekintést az elkövetkező 12 hónapra elvégezte* és az alapján meggyőződött róla, hogy a vállalkozás folytatásának elvé megfelelő,
- de ezzel a *könyvvizsgáló* a megszerzett könyvvizsgálói bizonyítékok alapján *nem ért egyet*, mert azok ennek ellentmondanak.

16

3.2 A könyvvizsgálói jelentések kötelező tartalmi elemei - a vállalkozás folytatása

Konklúzió:

Adott esetre vonatkozó körülményeket kell minden esetben **egyedileg kell mérlegelni**.

Amennyiben **minősített jelentést** szükséges adni, akkor azokat nem ebben a szakaszban kell szerepeltetni, hanem annak sajátosságainak megfelelően kell kezelni.

17

3.2 A könyvvizsgálói jelentések kötelező tartalmi elemei - figyelemfelhívás

- Előírások **nem változtak**, kivéve, hogy a **vállalkozás folytatásának elvét érintő kérdéseket külön szakaszban** kell bemutatni.
- A pénzügyi kimutatásokban **megfelelően bemutatott vagy közölt** olyan kérdésre vonatkozik, amely a könyvvizsgáló megítélése szerint fontossága miatt **alapvető** abból a szempontból, **hogy a felhasználók a pénzügyi kimutatásokat megértsék**.
- **Figyelemfelhívás szakasz** a címe
- **hivatkozni kell a releváns közlételekre**.
- Jelezni kell, hogy a könyvvizsgálói **vélemény a kérdés vonatkozásában nincs minősítve**.

18

3.2 A könyvvizsgálói jelentések kötelező tartalmi elemei - kulcsfontosságú könyvvizsgálati kérdések

Mivel kulcsfontosságú könyvvizsgálati kérdéseket

- az ISA 700 alapján a tőzsdei, és
- az 537/2014-es EU rendelet alapján a közérdeklődésnek kitett társaságok esetében kell bemutatni ezért

ezeket az előírásokat a speciális esetek között mutatjuk be.

19

3.2 A könyvvizsgálói jelentések kötelező tartalmi elemei - egyéb kérdések

- a pénzügyi kimutatásokban **bemutatott kérdéseken kívüli olyan kérdésre** vonatkozik, amely a könyvvizsgáló megítélése szerint **releváns** abból a szempontból, **hogy a felhasználók a könyvvizsgálót, a könyvvizsgáló felelősségét vagy a könyvvizsgálói jelentést megértsék**.
- egyéb kérdések alatt szereplő témákat kommunikálni kell az **irányítással megbízott személyek felé**, továbbá az erre vonatkozó szövegét is a jelentésnek.
- A **kulcsfontosságú könyvvizsgálati kérdésként** azonosított kérdéseket **egyéb kérdésként nem** lehet bemutatni.

20

3.2 A könyvvizsgálói jelentések kötelező tartalmi elemei - egyéb információk

- **Egyéb információk** alatt a gazdálkodó egység **éves jelentésében szereplő** (a pénzügyi kimutatásokon és a könyvvizsgálói jelentésen kívüli) pénzügyi vagy nem pénzügyi információkat kell érteni.
- **Mit értünk éves jelentésen, mi minősülhet egyéb információnak?**
  - üzleti jelentés,
  - tőzsdei cégeknél az éves jelentés,
  - alapoknál az éves jelentés – benne azokkal a számviteli információkkal, amikről véleményt mondunk,
  - közhasznú szervezeteknél a közhasznúsági melléklet.

21

3.2 A könyvvizsgálói jelentések kötelező tartalmi elemei - egyéb információk

- Miért kell foglalkozni az egyéb információkkal?
- a pénzügyi kimutatásoknak vagy a könyvvizsgálat során szerzett ismereteknek **lényegesen ellentmondó egyéb információk** jelezhetik, hogy lényeges hibás állítás áll fenn a pénzügyi kimutatásokban vagy az egyéb információkban
- **alááshatja a pénzügyi kimutatások és a könyvvizsgálói jelentés hitelességét.**
- felhasználók gazdasági döntéseit helytelenül befolyásolhatja
- könyvvizsgáló **pénzügyi kimutatásokról nyilvánított véleménye nem vonatkozik az egyéb információkra,**
- nem kell **bizonyítékot** szereznie azon túl, ami a **pénzügyi kimutatásokra vonatkozó vélemény** kialakításához szükséges.

22

3.2 A könyvvizsgálói jelentések kötelező tartalmi elemei - egyéb információk

A könyvvizsgáló feladata:

- 1) azonosítani, hogy **mely dokumentumok alkotják az éves jelentést,**
- ezek **kiadásának a módját és ütemezését** egyeztetni a vezetéssel,
  - ezeket a könyvvizsgálói **jelentés dátuma előtt megkapja,**
  - **ha** valamely dokumentum **nem áll rendelkezésre** a könyvvizsgálói jelentés dátuma előtt, írásbeli **nyilatkozatot kell kérnie a vezetéstől** arról, hogy a dokumentumok végleges változatát számára hozzáférhetővé fogják tenni amint azok rendelkezésre állnak, még a gazdálkodó egység általi kiadásuk előtt, hogy így a könyvvizsgáló elvégezhesse a jelen nemzetközi könyvvizsgálói standardban előírt eljárásokat;

23

3.2 A könyvvizsgálói jelentések kötelező tartalmi elemei - egyéb információk

- 2) **átolvassa az egyéb információkat** és ennek során mérlegelnie kell, hogy **fennáll-e lényeges következtelenség** az egyéb információk és
  - a **pénzügyi kimutatások** között;
  - a könyvvizsgálónak a **könyvvizsgálat során szerzett ismeretei** között, a könyvvizsgálat során szerzett könyvvizsgálói bizonyíték és levont következtetések kontextusában.
- **Minősített vélemények:**
  - Ha a **véleménynyilvánítást visszautasítjuk** az egyéb információkra vonatkozóan **sem kell véleményt mondanunk.**
  - **Korlátozás vagy ellenvélemény** esetében meg kell vizsgálnunk, hogy a minősítés oka **hatással van-e az egyéb információkra** és annak megfelelően kell kezelni.

24

3.2 A könyvvizsgálói jelentések kötelező tartalmi elemei - egyéb információk

A számviteli törvény nem ismeri az egyéb információ fogalmát, azonban ír elő követelményeket:

- az üzleti jelentésre (ami az ISA alapján egyéb információnak minősül),
- a könyvvizsgáló jelentésére (156. § 5) bekezdés h), i), j) és n) pontja). A jelentésnek tartalmaznia kell a
  - A könyvvizsgáló véleményét arról, hogy az üzleti jelentés **összhangban van-e a beszámolóval**, illetve az e törvény, illetve egyéb más **jogszabály vonatkozó előírásaival**;
  - A könyvvizsgáló nyilatkozatát, hogy tudomására jutott-e **lényegesnek tekinthető hibás közlés** az üzleti jelentésben, és **ha igen, milyen jellegű**;

25

3.2 A könyvvizsgálói jelentések kötelező tartalmi elemei - egyéb információk

- A könyvvizsgáló **véleményét** a 95/B. § (2) bekezdés e) és f) pontja alapján összeállított **információkról**, valamint a könyvvizsgáló **nyilatkozatát** arról, hogy **rendelkezésre bocsátották-e a 95/B. § (2) bekezdés a)-d), g) és h)** pontjában említett **információkat**;

n) a könyvvizsgáló nyilatkozatát arról, hogy az üzleti jelentés tartalmazza-e a 95/C. §, illetve a 134. § (5) bekezdés szerinti nem pénzügyi kimutatást.

Az aláhúzással jelölt előírások csak a 2017-ben induló üzleti évre vonatkozó pénzügyi kimutatásra vonatkozó könyvvizsgálói jelentésre alkalmazandók.

26

3.2 A könyvvizsgálói jelentések kötelező tartalmi elemei - egyéb információk

- A könyvvizsgálói feladatoknak és jelentéstételi kötelezettségnek az ISA és a számviteli törvény szerinti **kettőssége** jelenik meg az MNKS szerinti jelentésmintákban.
- A könyvvizsgálói munka terjedelme, jellege: az eddigiekhez **képest nem jelent többlet feladatot**, nem kell bizonyosságot adni az egyéb információkról, **csak megszerezni, elolvasni és átgondolni**, hogy
  - van-e lényeges következtelenség az egyéb információk és
    - az éves beszámoló;
    - az ismereteink között;
  - vagy egyébként úgy tűnik-e, hogy lényeges hibás állítást tartalmaz.

27

3.2 A könyvvizsgálói jelentések kötelező tartalmi elemei - egyéb információk

- **konklúziót** kell vonni, hogy nincs jelentenivalója a könyvvizsgálónak vagy ha van, akkor azt konkrétan le kell írni.
  - **vélemény**: a beszámoló és az üzleti jelentés **összhangjáról**, az üzleti jelentésnek a számviteli törvény (vagy egyéb más jogszabály) előírásainak való **megfeleléséről**;
    - egyéb **más jogszabályok** tételes felsorolása;
  - **nyilatkozat**: a **lényeges hibás közlésről**, vagy arról, hogy nem azonosított ilyet a könyvvizsgáló;

28

3.2 A könyvvizsgálói jelentések kötelező tartalmi elemei - a vezetés felelőssége

A vezetés felelőssége szakaszban ki kell jelenteni:

- A **vezetés a felelős a pénzügyi kimutatásoknak** a vonatkozó keretelvek szerinti **elkészítéséért**, valamint olyan **belső kontrolléért**, amelyet a vezetés szükségesnek ítél az akár csalásból, akár hibából eredő lényeges hibás állítástól mentes pénzügyi kimutatások elkészítéséhez.
- A vezetés a felelős a gazdálkodó egység **vállalkozás folytatására való képességének és annak felméréseért**, hogy helyénvaló-e a vállalkozás folytatásának elvén alapuló számvitel **alkalmazása**, valamint adott esetben a vállalkozás folytatására vonatkozó kérdések közzétételéért.
- Azonosítani kell a **pénzügyi beszámolási folyamat felügyeletéért felelős személyeket**, ha nem azonosak a vezetéssel.

29

3.2 A könyvvizsgálói jelentések kötelező tartalmi elemei - a vezetés felelőssége

Irányítással megbízott személyek – a gazdálkodó egység stratégiai irányításának és elszámoltathatóságával kapcsolatos kötelemeknek a **felügyeletéért felelős** személyek vagy szervezetek. Ez magában foglalja a pénzügyi beszámolási folyamat felügyeletét. Az irányítással megbízott személyek köre **magában foglalhatja a vezetés tagjait**, például valamely irányító testület ügyvezető tagjait, vagy egy tulajdonos-vezetőt.

Vezetés – a gazdálkodó egység működésének folytatásáért **ügyvezetői felelősséggel** tartozó személyek. A vezetés részben vagy teljes körűen **magában foglalhatja az irányítással megbízott személyeket**, például egy irányító testület ügyvezető tagjai, vagy egy tulajdonos-vezető.

30

3.2 A könyvvizsgálói jelentések kötelező tartalmi elemei - a vezetés felelőssége

- Az **irányítási struktúrák** joghatóságokként és gazdálkodó egységekként **változnak**, tükrözve az eltérő kulturális és jogi háttereket, valamint a méretbeli és tulajdonlasi jellemzőket.
- A legtöbb gazdálkodó egységnél **az irányítás** valamely irányító testület, mint az **igazgatóság, a felügyelőbizottság, a partnerek, a tulajdonosok, a vezetés bizottsága, az igazgatótanács, a kuratórium** vagy ennek megfelelő személyek közös felelőssége.
- **Vezetésnek** a magyar jogszabályok (Ptk.) alapján az **ügyvezetés** minősül:

31

3.2 A könyvvizsgálói jelentések kötelező tartalmi elemei - a vezetés felelőssége

- A **könyvvizsgálónak kell mérlegelnie és eldöntenie, hogy** az adott gazdálkodónál ki az irányítással megbízott fél.
- Ha ugyanazok a személyek látják el, akkor a **kommunikáció** egyszerűbb.
- Az eltérő **felelősségi körök** miatt a kettősséget tartjuk meg akkor is, ha a mindkét feladatkört ugyanazok a személyek látják el.
- A jelentésben a vezetés és az **irányítással megbízottak** konkrét megnevezése nem szükséges, elegendő az **audit dokumentációban** rögzíteni.
- A könyvvizsgálói jelentésben az **irányítással megbízottak két szakaszban szerepelnek**

32

3.2 A könyvvizsgálói jelentések kötelező tartalmi elemei - a könyvvizsgáló felelőssége

Felelősség ismertetésének helye

- a könyvvizsgálói **jelentés szövegén belül**;
- a könyvvizsgálói **jelentés mellékletében**; ebben az esetben a könyvvizsgálói jelentésben hivatkozni kell a melléklet helyére; vagy
- a könyvvizsgálói jelentésen belül ezen ismertetésnek egy **megfelelő hatóság weboldalán való elhelyezésére tett konkrét hivatkozással**, amennyiben jogszabály, szabályozás vagy a nemzeti könyvvizsgálati standardok ezt kifejezetten megengedik a könyvvizsgáló számára. Magyarországon erre nincs lehetőség.

33

3.2 A könyvvizsgálói jelentések kötelező tartalmi elemei - a könyvvizsgáló felelőssége

Amennyiben a 600-as standardot kell alkalmazni, be kell mutatni a könyvvizsgáló **csoportaudit-megbízás**ban fennálló felelősségeinek leírását is, az alábbiak kijelentésével:

- a könyvvizsgáló felelőssége a **csoportra** vonatkozó pénzügyi kimutatásokra vonatkozó vélemény nyilvánításához **elegendő és megfelelő könyvvizsgálati bizonyítékot szerezni** a csoporton belüli gazdálkodó egységek vagy üzleti tevékenységek pénzügyi információinak vonatkozásában;
- a könyvvizsgáló felelős a **csoportaudit** irányításáért, felügyeletéért és **elvégzéséért**; és
- a könyvvizsgálói **véleményért** kizárólag a könyvvizsgáló felelős.

34

3.2 A könyvvizsgálói jelentések kötelező tartalmi elemei - egyéb jelentéstételi kötelezettség

- a könyvvizsgáló nemzetközi könyvvizsgálati **standardok** értelmében fennálló felelősségei között **nem szereplő feladatok**
- **külön cím alatt** legyen, **kivéve**, ha a standardok által előírt jelentéstételi felelősségek keretében bemutatott témákkal foglalkoznak (ekkor lehet egyéb információk szakaszban);
- ha „egyéb információk” bekezdésben kerül bemutatásra, akkor **el kell különíteni** az egyéb jelentéstételi felelősségeket a nemzetközi könyvvizsgálati standardok által előírt jelentéstételtől;
- „**A pénzügyi kimutatások könyvvizgálatáról készült jelentés**” cím is szerepeltetendő, amennyiben egyéb jelentéstételi kötelezettségek jelennek meg a jelentésben.

35

3.2 A könyvvizsgálói jelentések kötelező tartalmi elemei - partner neve, aláírás

- A **tőzsdén jegyzett** gazdálkodó egységek pénzügyi kimutatásaira vonatkozó könyvvizsgálói jelentésben **fel kell tüntetni** a megbízásért felelős partner nevét, kivéve, ha – rendkívül ritka körülmények között – a közzététel ésszerű várakozások alapján jelentős, személyi biztonságot fenyegető veszélyhez vezetne.
- Új szabály oka: angolszász országok
- Magyarországon nem okoz változást, mert
  - a számviteli törvény 156. § l) és m) pontjainak előírásai alapján természetes személy nevében történt és
  - jellemzően a megbízásért felelős partner írta alá a könyvvizsgálói jelentést.

36

3.2 A könyvvizsgálói jelentések kötelező tartalmi elemei - aláírás, dátum

A *jogsabályi kötelezettségen alapuló könyvvizsgálói tevékenység* során kibocsátott könyvvizsgálói jelentésben a könyvvizsgáló, könyvvizsgáló cég adatait a számviteli törvény 156. § (5) bekezdésének l) és m) pontjában foglalt tartalommal kell feltüntetni.

A jelentés dátuma **nem lehet korábbi**, mint amikor a könyvvizsgáló megszerezte a pénzügyi kimutatásokra vonatkozó véleménye megalapozásához elegendő és megfelelő **bizonyítékot**:

- a **pénzügyi kimutatásokat elkészítették**, a kapcsolódó kiegészítő megjegyzésekkel együtt; és
- az elismert hatáskörrel rendelkező személyek megerősítették, hogy **felelősséget vállalnak** a pénzügyi kimutatásokért.

37

3.3 Lényeges elemek összefoglalása

Vezetés vállalkozás folytatásával kapcsolatos felelősségének a bemutatása

- Vállalkozás folytatására vonatkozó **képesség felmérése**
- Vállalkozás folytatásának elvén alapuló **számvitel alkalmazása**
- Kapcsolódó **közzétételek** és azok megfelelősége
- „...azt az esetet kivéve, ha...” a vállalkozás **folytatásának elvét veszi alapul**
- A vezetésnek alá kell tudnia támasztani döntését és erről **bizonyítékot** kell szolgáltatnia a könyvvizsgáló felé

38

3.3 Lényeges elemek összefoglalása

A könyvvizsgáló vállalkozás folytatásával kapcsolatos felelőssége

- **Meg kell ismerni** a vezetés erre vonatkozó becslését, feltételezését és megfontolásait
- **Bizonyítékokat** kell szerezni erről és kiértékelni, következtetést levonni, hogy **megfelelően alkalmazza-e** a vezetés a vállalkozás folytatásának elvén alapuló beszámolást
- Ha **lényeges bizonytalanság** áll fenn a könyvvizsgáló megítélése szerint, akkor figyelemfelhívás (ha a közzétételek nem megfelelőek, akkor minősített vélemény)
- Vonatkozó bizonyítékok a **könyvvizsgálói jelentés dátumáig** bezárólag megszerzett bizonyítékok (ez fontos követelmény, figyelni kell a jelentés dátumozására)

39

3.3 Lényeges változások összefoglalása

Vezetés és az irányítással megbízott személyek felelőssége a könyvvizsgálói jelentésben

- **Kik az irányítással megbízott személyek**
- **Kötelező-e** a vezetés felelőssége szakaszban **rájuk** és felelősségükre (elválik-e és miben ez a felelősség a vezetés felelősségétől)
- E bekezdés kapcsolata a jelentés végén a **„kommunikáljuk az irányítással m...”** kezdetű bekezdéssel
- Vezetés = ügyvezetés (a Ptk. szerint a részvénytársaságnál is)
- Jelentésben ezeknek a fogalmaknak a használata
- **Megnevezük-e** irányítással megbízott személyeket a jelentésben

40

3.3 Lényeges elemek összefoglalása

Könyvvizsgáló felelőssége szakasz tartalma, jelentősége, kapcsolata az elvégzett munkával

- Kijelentés a *kellő (nem abszolút) bizonyosságról*, a könyvvizsgálat korlátairól (új elem)
- A *könyvvizsgálat összefoglaló bemutatása*
- A felsorolt könyvvizsgálói felelőségeknek/feladatoknak a teljesítését az *audit dokumentációnak* alá kell támasztania
- A jelentésben említett *szakmai megítélés* és *szkepticizmus* szerint kell a könyvvizsgálatot végrehajtani, a felmerülő kérdéseket ilyen hozzáállással kell kezelni (és ennek ki kell tűnnie a dokumentációból)

41

3.3 Lényeges elemek összefoglalása

Könyvvizsgáló felelőssége szakasz tartalma, jelentősége, kapcsolata az elvégzett munkával

- A *belső kontrol* megismerése, a számviteli politika, a számviteli becslések és közzétételek értékelése
- *Kockázatok felmérése* és azokra válaszul *tervezett eljárások* – elegendő és megfelelő könyvvizsgálati bizonyíték megszerzése és dokumentálása
- Utalás a jelentésben a *csalásból eredő lényeges hibás állítás* fel nem tárásának a *nagyobb kockázatára*
- Vállalkozás folytatásával kapcsolatos *lényeges bizonytalanság* és kezelése
- „*Kommunikálok (juk)...*” bekezdés (elkülönítése, miért kell ezt beleírni egyáltalán és mit jelent, lehet-e átírni)

42

3.3 Lényeges változások összefoglalása

Minősített jelentések

- Minősített vélemény típusai és előírt szövegezésük *nem változott*
- A minősített véleményt tartalmazó *kamarai jelentésminták* a honlapon megtalálhatók
- A *vélemény és vélemény alapja* szakaszok megnevezését az adott minősítés típushoz kell igazítani (pl. korlátozott vélemény – korlátozott vélemény alapja, ellenvélemény – ellenvélemény alapja stb.)
- *Ellenvélemény, ill. a véleménynyilvánítás visszautasítása* közötti különbség

43

3.3 Lényeges változások összefoglalása

Minősített jelentések

- *Véleménynyilvánítás visszautasítása* esetén az alábbi kijelentéseket kell szerepeltetni a *könyvvizsgáló felelősségéről*
  - a *beszámoló könyvvizsgálata* a könyvvizsgálati standardokkal összhangban és könyvvizsgálói *jelentés kibocsátása*,
  - Véleménynyilvánítás visszautasításának alapja szakaszban ismertetett kérdés(ek) miatt a könyvvizsgáló *nem volt képes elegendő és megfelelő* könyvvizsgálati *bizonyítékot szerezni* a pénzügyi kimutatásokra vonatkozó könyvvizsgálói vélemény megalapozásához; és
  - kijelentés a könyvvizsgáló *függetlenségéről* és egyéb *etikai felelősségeiről*.

44

3.3.1. 2017-es jelentésminta

- A szakértői bizottság az eddigi tapasztalatok alapján átdolgozta az MNKS függelékében szereplő jelentésmintát
- Az elfogadása folyamatban, várhatóan 2017. december 15. után végződő üzleti évekre lesz alkalmazandó
- Mellékletbe lehet tenni a könyvvizsgáló felelőssége szakasz nagy részét
- Magyarosított, pontosított szöveg
- Egyéb információk szakasz egyszerűbb lett
- Az oktatási anyag véglegesítésének időpontjában rendelkezésre álló jelentésminta tervezet az írott anyagban függelékként szerepel

45

3.4 Gyakran előforduló szituációk

1. A 2016. évi beszámolóra milyen könyvvizsgálói jelentést kell kiadni, ha a gazdálkodó 2015. évi **beszámolóját könyvvizsgálóval nem ellenőriztette, pedig arra kötelezett volt.**

- „Egyéb kérdések” bekezdésben közölni kell, hogy a előző évi adatokat könyvvizsgáló nem vizsgálta
- 510-es „Első könyvvizsgálati megbízások – Nyitóegyenlegek” standard alapján a nyitóadatok vizsgálatát el kell végezni
- Milyen hatással lehetnek a 2016-os jelentésre az észrevételek?
  - Attól függ...
  - Korlátozás tárgyidőszakra vagy összehasonlíthatóságra
  - Ellenvélemény
  - Véleménynyilvánítás visszautasítása

46

3.4 Gyakran előforduló szituációk

2. 2015-re nem volt kötelező a könyvvizsgálat, a taggyűlésen a nem könyvvizsgált beszámoló lett elfogadva és közzétéve. Következő évben felkértek egy könyvvizsgálót. **Ki lehet-e cserélni a közzétett beszámolót a könyvvizsgálat után javított beszámolóra?**

Csak akkor, ha **nem a legfőbb szerv által elfogadott beszámoló került benyújtásra és közzétételre.** A legfőbb szerv által elfogadott beszámoló közzétételének a lehetőségét a céginformációs szolgálat a beszámoló benyújtását követő egy éven belül, kizárólag egy alkalommal biztosítja, feltüntetve az utólagos közzététel napját és a változás tényét is.

47

3.4 Gyakran előforduló szituációk

3. **A vizsgált társaságnak nincs írott számviteli politikája. Hogyan hat ez a jelentésre?**

A társaság számviteli politikájának más, alternatív eljárással való megismerését kell megpróbálni (pl. **interjú a vezetéssel**).

A vezetést nyilatkoztatni kell a jelentős ügyletek elszámolására kialakított számviteli kezelésről.

Ha írásos számviteli politika nélkül is megismerhetők voltak a számviteli politika legfontosabb elemei, akkor elegendő a **vezetői levél**.

A számviteli politika hiánya **hatókör korlátozásának** minősülhet. Ha a **hatása lényeges lehet**, korlátozott könyvvizsgálói vélemény a megfelelő megoldás, az elegendő és megfelelő bizonyíték szerzésére való képtelenség miatt.

48

3.4 Gyakran előforduló szituációk

4. A 2016. évben a társaság **önellenőrzés** miatt **három oszlopos beszámolót** készített. A könyvvizsgálói jelentésben **kell-e figyelemfelhívást vagy egyéb kérdést** alkalmazni?

- Számviteli törvény 88. § (5) kiegészítő mellékletben bemutatni évenként a hibák hatását
- A könyvvizsgáló által a beszámoló megértése szempontjából **alapvető fontosságúnak ítélt**, és a beszámolóban közzétett kérdést meg lehet említeni a figyelemfelhívó szakaszban. Valószínűsíthetően a **3 oszlopos beszámoló ténye nem minősül ilyen kérdésnek**
- **Egyéb kérdések** bekezdésekben olyan tényekre lehet utalni, melyek a beszámolóban nem kerültek bemutatásra.

49

3.4 Gyakran előforduló szituációk

5. **Nem a végleges beszámolóra vonatkozó jelentés lett leadva a cégbíróságnak. Mi a teendő?**

- **Ha a gazdálkodó hibázott** és nem a végleges jelentést adta le, a könyvvizsgálónak nincs tennivalója.
- **Ha a vezetés a beszámolót módosítja** és a könyvvizsgáló emiatt módosítja a véleményét, akkor az **előző jelentést vissza kell vonni**. Az új könyvvizsgálói jelentésben az **„egyéb kérdések” vagy „figyelemfelhívás”** bekezdésben kell közölni, hogy a korábban X keltezéssel és Y azonosító adatokkal kiadott jelentését miért módosítja.
- **Ha a könyvvizsgáló hibázott** és rossz jelentést adott ki, a standard nem ad irányutatót, mert nem feltételezi a könyvvizsgáló hibáját. A cégbíróságon a jelentés kicserélésére nincs lehetőség.

50

3.4 Gyakran előforduló szituációk

6. A Társaságnak használaton kívüli gyáregységére vonatkozóan **nincs piaci értékelése. Mi lehet a hatása a jelentésre?**

- Ha a vezetés nem rendelkezik olyan tervvel, ami miatt az a használata során megtérülne a gyáregység, akkor **meg kell vizsgálni annak piaci értékét**. Ha a vezetés
  - **nem rendelkezik** erre vonatkozó piaci értékeléssel, akkor a könyvvizsgáló nem tudja megállapítani, hogy a könyv szerinti érték megtérülhet-e. Ez a hatókör korlátozását testesíti meg és emiatt korlátozott véleményt kell adni, amennyiben az esetleges terven felüli értékcsökkenés hatása lényeges lehet.
  - **rendelkezik** piaci értékeléssel, de az értékcsökkenést nem számolják el, akkor lényeges hiba miatt kell korlátozni.

51

3.5 Speciális esetekre vonatkozó sajátosságok Átalakulás – tevékenységet lezáró beszámoló

Tevékenységet lezáró beszámoló esetében hogyan érvényesül a vállalkozás folytatásának elve?

Beolvadás és összeolvadás esetében a megszűnő társaság **jogutódlással szűnik meg** (tevékenységét átveszi), melyre figyelemfelhívás alkalmazása indokolt a jelentésben, hivatkozva a kiegészítő mellékletben közzétett információkra.

52

3.5 Speciális esetekre vonatkozó sajátosságok Átalakulás - vagyommérleg

- A *könyvvizsgálat* célja annak megállapítása, hogy a vagyommérleg-tervezetet és vagyommérleget, valamint az azt alátámasztó vagyonneleltár-tervezetet és vagyonneleltárt a **136-143. § szerint állították-e össze**.
- speciális célú pénzügyi kimutatás
- a számviteli törvénynek a vagyommérlegekre vonatkozó előírásai nem valós bemutatást előíró keretelvek, így a véleményben az előírásoknak való **megfelelést kell kijelenteni**.
- A könyvvizsgáló vagyommérlegre vonatkozó jelentésében a legtöbb módosítást a vélemény szakaszban kell megtenni. Itt a pénzügyi kimutatás azonosításakor és a véleményben is az átalakulásban **részt vevő összes gazdálkodó** vagyommérlegére és vagyonneleltárára **utalni kell**.

53

3.5 Speciális esetekre vonatkozó sajátosságok Végelszámolás, felszámolás – tevékenységet lezáró beszámoló

Végelszámolás és felszámolás esetén felmerül a kérdés, hogy a **vállalkozás folytatásának elve miként teljesülhet** és arra hogyan utaljunk a könyvvizsgálói jelentésben.

- A társaságok a végelszámolás vagy felszámolás megkezdését megelőzően a tevékenységet lezáró beszámolót kötelesek készíteni. A tevékenységet lezáró beszámoló tekintetében a vállalkozás folytatásának elvéhez **lényeges bizonytalanság** kapcsolódik, így figyelemfelhívást kell alkalmazni.
- **Figyelemfelhívás** a kiegészítő mellékletben közzétett végelszámolásra vonatkozóan.

54

3.5 Speciális esetekre vonatkozó sajátosságok Végelszámolás, felszámolás időszaka alatti beszámoló

- A **tulajdonosnak** továbbra is **lehetősége van a folyamatot leállítani és visszatérni a szokásos üzletszerű tevékenységhez**. Ebben jogait semmi nem korlátozza.
- Az éves beszámoló elkészítése során a **vezetés felelős** azért, hogy **felmérje** a Társaságnak a vállalkozás folytatására való képességét és az adott helyzetnek megfelelően **közétegye** a vállalkozás folytatásával kapcsolatos információkat, valamint
- A vezetőség/végelszámoló/felszámoló ezen a felelőssége a végelszámolási és felszámolási eljárások alatt is maradéktalanul fennáll és értelmezhető, továbbá az adott helyzetnek megfelelően bemutatandó.

55

3.5 Speciális esetekre vonatkozó sajátosságok Végelszámolás, felszámolás időszaka alatti beszámoló

- A vezetésnek a vállalkozás folytatásával, a bizonytalanság kiegészítő mellékletben való bemutatásával kapcsolatos felelőssége továbbra is fennáll, azaz, ha nem megfelelően kerültek bemutatásra a közzétételek, korlátoznunk kell a hiányosság miatt.
- Mivel a tulajdonos esetleges tevékenységétől és cselekedeteitől függ az eljárások kimenetele, így a jövőbeni események azt megváltoztathatják.
- Az IAS 1 és a számviteli törvény a **vállalkozás folytatásának elvét**, mint alapvető elvet fogalmazza meg és azt **kötelezően** alkalmaztatja a beszámoló elkészítőire a fenti kitételnek megfelelően.
- Mindezeket figyelembe véve nem indokolt a vállalkozás elvét érintő felelősséget bemutató szakaszban a módosítása.

56

3.5 Speciális esetekre vonatkozó sajátosságok Végelszámolás, felszámolás időszakát lezáró beszámoló

- A végelszámolást, felszámolást lezáró beszámoló egyetlen jelentős szempontból mutat különbséget az eljárás alatt készítendő beszámolóhoz képest.
- A lezárás tényén a **tulajdonos már nem tud változtatni**, így annak lehetősége, hogy az üzletszerű tevékenységét folytassa, már nem adott. Ennek megfelelően a vállalkozás jövője sem értelmezhető.
- a vezetőség felelőssége mindvégig változatlan marad.
- A könyvvizsgáló felelőssége egyetlen tekintetben változik, ez pedig a **jövőbeni bizonytalanságokra vonatkozó rész**, melyet a társaság megszűnésének időpontjára nem lehet már értelmezni, ezért az **elhagyható** a jelentésben.

57

3.5 Speciális esetekre vonatkozó sajátosságok Devizaáttérés

- A beszámoló mérlegében szereplő adatokat a **146-149. § szerint kell átszámítani**. Az átszámítás alapján, az áttérés napjára vonatkozóan külön mérleget kell készíteni, majd ezen - **a könyvvizsgáló által hitelesített - külön mérleg** alapján kell a könyveket az áttérés napját követő nappal megnyitni.
- Milyen könyvvizsgálói jelentést kell kiadni az áttérési mérlegre vonatkozóan?
- **Valós bemutatást vagy megfelelést előíró?** Egy beszámoló csak abban az esetben adhat megbízható és valós képet, ha az kiegészítő mellékletet is készít, így a devizaáttérési mérleg nem minősül valós bemutatást előíró keretelvnek.

58

3.5 Speciális esetekre vonatkozó sajátosságok Devizaáttérés

A nem valós bemutatást előíró keretelv alkalmazása miatt a következők a hatások:

- **Vélemény**. a devizaáttérési mérleg a **számviteli törvény vonatkozó előírásainak megfelelően** készült.
- **A vezetés felelőssége** a könyvvizsgálói vélemény szövegezésével konzisztens módon a számviteli törvény vonatkozó előírásaival összhangban történő elkészítését mondja ki.
- a mérleg **speciális célra** készült, **fel kell hívni a figyelmet** a mérleg **elkészítésének alapjára** valamint az **elkészítésének céljára és felhasználhatóságára**. Mivel kiegészítő melléklet nem készül, ezért ezeket **egyéb kérdések szakaszba** kell belefoglalni.

59

3.5 Speciális esetekre vonatkozó sajátosságok Közbenső mérleg

- **Valós bemutatást vagy megfelelést előíró?** Egy beszámoló csak abban az esetben adhat megbízható és valós képet, ha az kiegészítő mellékletet is készít, így a közbenső mérleg nem felel meg egy valós bemutatást előíró keretelvnek.

60

3.5 Speciális esetekre vonatkozó sajátosságok Számviteli törvény és kormányrendeletek

Kormányrendeletekre való utalás

- A **gyakorlat nem egységes** abban, hogy amikor a beszámoló elkészítésére a számviteli törvényen kívül más kormányrendelet is vonatkozik, akkor arra a jelentésben **utalunk-e**.
- A **vélemény és a vezetés felelőssége** szakaszoknál merül fel.
- A **számviteli törvény** megteremti annak lehetőségét, hogy kormányrendelet írjon elő további követelményeket.
- A **számviteli törvénynek való megfelelés egyúttal a kormányrendeletnek való megfelelést** is jelenti, ezért a jelentésben **nem szükséges utalni a vonatkozó kormányrendeletre**.

61

3.5 Speciális esetekre vonatkozó sajátosságok Számviteli törvény és kormányrendeletek

Beszámoló azonosításához használt eredménykategória

- Számviteli kormányrendeletek a **hitelintézetek és pénzügyi vállalkozások, alapok, nyugdíjpénztárak és az egyéb szervezetek** számára külön mérleg és eredménykimutatást ír elő **tárgyévi eredménnyel**.
- A **könyvvizsgálói jelentésben** – mivel az azonosításra az utolsó sor használata a leginkább alkalmas – a **tárgyévi eredmény kategória használata az indokolt**.

62

3.5 Speciális esetekre vonatkozó sajátosságok IFRS jelentések egyedi beszámolókra

Keretrendszer meghatározása

- Az egyedi beszámoló vonatkozásában a **számviteli törvény** az IFRS előírásai mellett **további előírásokat** (pl. a tőke megfeleltetési tábla közzététele) is tartalmaz az IFRS szerint beszámoló társaságokra.
- A **könyvvizsgálói jelentésben** ezeket figyelembe kell venni, mint a **keretrendszer részét képező előírást**.
- Érintett szakaszok:
  - a vélemény
  - a vezetés felelőssége.

63

3.5 Speciális esetekre vonatkozó sajátosságok Tőzsdei és közérdeklődésnek kitett társaságok

Kulcsfontosságú könyvvizsgálati kérdések („KAM”)

- a könyvvizsgáló szakmai megítélése szerint a **legjelentősebbek** a tárgyidőszaki könyvvizsgálat során.
- Kulcsfontosságú kérdéseket be kell mutatni
  - a **tőzsdén jegyzett** gazdálkodó egységek teljes általános célú pénzügyi kimutatásainak könyvvizsgálatára;
  - amikor számára jogszabály vagy **szabályozás írja** elő a kulcsfontosságú kérdések könyvvizsgálói jelentésben való kommunikálását,
  - vagy amikor a könyvvizsgáló egyébként úgy dönt, hogy ezeket kommunikálja a jelentésben

64

3.5 Speciális esetekre vonatkozó sajátosságok Tőzsdei és közérdeklődésnek kitett társaságok

Kulcsfontosságú kérdések azonosítása

az *irányítással megbízott személyek felé kommunikált kérdések közül* azok, amelyek *jelentős könyvvizsgálói figyelmet* igényeltek

- ahol a *lényeges hibás állítás becsült kockázatai magasabbak*, vagy ahol jelentős kockázatokat azonosítottak
- A *jelentős könyvvizsgálói megítéléseket*, amelyek a jelentős vezetés általi megítélést igénylő területeihez kapcsolódnak, beleértve a magas becslési bizonytalanságot hordozó számviteli becsléseket.
- Az időszakban felmerült *jelentős események vagy ügyletek* hatását a könyvvizsgálatra.

65

3.5 Speciális esetekre vonatkozó sajátosságok Tőzsdei és közérdeklődésnek kitett társaságok

Kulcsfontosságú könyvvizsgálati kérdések szakasz tartalma

Ki kell jelenteni, hogy

- a könyvvizsgáló szakmai megítélése szerint a *legjelentősebbek* voltak a tárgyidőszaki pénzügyi kimutatások könyvvizsgálata során;
- ezekkel a pénzügyi *kimutatások egészének könyvvizsgálataival összefüggésben* és az arra vonatkozó könyvvizsgálói vélemény kialakítása során foglalkoztak;
- *nem bocsát ki külön véleményt* ezekre a kérdésekre vonatkozóan.

66

3.5 Speciális esetekre vonatkozó sajátosságok Tőzsdei és közérdeklődésnek kitett társaságok

Kulcsfontosságú könyvvizsgálati kérdések szakasz tartalma - folytatás

- a *kérdés bemutatása* és leírása;
- *közzétételekre való hivatkozás*;
- a kulcsfontosságú kérdésként való azonosítás *oka*;
- a könyvvizsgáló által elvégzett *eljárások* bemutatása;
- a könyvvizsgáló *észrevételei*.
- Amennyiben kulcsfontosságú könyvvizsgálati kérdést a könyvvizsgáló nem mutat be a jelentésben, akkor egyértelmű állítást kell tenni a könyvvizsgálói jelentésben, hogy ilyet *nem azonosított*.

67

3.5 Speciális esetekre vonatkozó sajátosságok Tőzsdei és közérdeklődésnek kitett társaságok

Kapcsolat a 705-ös és 570-es standardokkal

- Ha van olyan kulcsfontosságú kérdés, ami miatt
  - *minősíteni kell a véleményt (705)*, vagy
  - lényeges bizonytalanság áll fenn, a *vállalkozás folytatására való képességgel kapcsolatban (570)*.
 ezeket *nem szabad a jelentés Kulcsfontosságú könyvvizsgálati kérdések szakaszában ismertetni*. Ehelyett
  - a *vonatkozó standarddal összhangban kell jelentést tenni*, és
  - *hivatkozni kell* a Kulcsfontosságú könyvvizsgálati kérdések szakaszban a *Korlátozott vélemény (Ellenvélemény) alapja* vagy a *Vállalkozás folytatására vonatkozó lényeges bizonytalanság szakaszokra*.

68

3.5 Speciális esetekre vonatkozó sajátosságok Tőzsdei és közérdeklődésnek kitett társaságok

Kommunikáció

- Az *irányítással megbízott személyekkel ismertetni* kell a *kulcsfontosságú könyvvizsgálói kérdéseket, vagy* ha nincsenek, akkor ezt *a tényt*
- Nem lehet kulcsfontosságú könyvvizsgálati kérdéseket kommunikálni, ha
  - jogszabály vagy *szabályozás azt kizárja;*
  - ésszerű várakozások alapján a *hátrányos következmények súlyosabbak* lennének, mint a kommunikálás hasznai.
- Kulcsfontosságú kérdésként való bemutatás *nem helyettesíti a korlátozást*, sem a vállalkozás elvének folytatása tekintetében fennálló lényeges bizonytalanság *figyelemfelhívásként* történő bemutatását.

69

3.5 Speciális esetekre vonatkozó sajátosságok Tőzsdei és közérdeklődésnek kitett társaságok

Egyéb információk

- a részvényesek számára készített *éves jelentés*
- A számviteli törvény előír további követelményeket
  - azon gazdálkodóknak az üzleti jelentésére, amelyek értékpapírjait az EU tőzsdén forgalmazzák.
  - a könyvvizsgáló számára előírja (156. § 5) bekezdés j) pont), hogy a jelentésének tartalmaznia kell a
    - *könyvvizsgáló véleményét a 95/B. (2) bekezdés e) és f) pontjában szereplő információkról,* és
    - *nyilatkozni kell arról, hogy rendelkezésre bocsátották-e a 95/B. (2) bekezdés a)-d) és g) pontjában említett információkat.*

70

3.5 Speciális esetekre vonatkozó sajátosságok Tőzsdei és közérdeklődésnek kitett társaságok

Könyvvizsgáló felelőssége

A tőzsdei társaságok esetében a 700-as standard a könyvvizsgáló felelősségének bemutatásakor megköveteli, hogy

- a függetlenség és
- a kulcsfontosságú könyvvizsgálati kérdések tekintetében a kommunikációt is bővebben mutassa be.

71

3.5 Speciális esetekre vonatkozó sajátosságok Közhasznú szervezetek

Egyéb információk

- Legtöbb esetben **üzleti jelentést nem** kötelező készíteniük, egyszerűsített éves beszámoló miatt.
- A 350/2011. (XII. 30.) Korm. rendelet a civil szervezetek gazdálkodása, az adománygyűjtés és a közhasznúság egyes kérdéseiről előírja számukra, hogy **közhasznúsági mellékletet** készítsenek.
- A közhasznúsági mellékletet a szervezetek az egyszerűsített éves **beszámolóval együtt teszik közzé.** A közhasznúsági melléklet **egyéb információnak minősül** az ISA 720 alapján.

72

3.5 Speciális esetekre vonatkozó sajátosságok Közhasznú szervezetek

Beszámoló azonosításához használt eredménykategória

- A kormányrendelet által előírt eredménykategória a tárgyévi eredmény, ezért a vélemény szakaszban a beszámoló azonosításához a tárgyévi eredmény kategóriát indokolt használni.

73

3.6 Az 537/2014-es EU rendelet további követelményei közérdeklődésnek kitétt társaságokra

Közérdeklődésnek kitétt társaságok (Kkt. 2. § 19.)

- az a gazdálkodó, amelynek átruházható *értékpapírjait* az Európai Gazdasági Térség valamely államának szabályozott piacán *kereskedésre befogadták*,
- minden olyan gazdálkodó, amelyet *jogszabály annak minősít*. Ilyen jogszabály többek között
  - a hitelintézeti törvény alapján a hitelintézet, kivéve az MNB, az MFB Magyar Fejlesztési Bank Zártkörűen Működő Részvénytársaság és a Magyar Export-Import Bank Zrt.
  - a **biztosítási törvény alapján** a biztosító és viszontbiztosító, kivéve a kisbiztosító és a kölcsönös biztosító egyesület.

74

3.6 Az 537/2014-es EU rendelet további követelményei közérdeklődésnek kitétt társaságokra

A **2016. június 16-át követően kezdődő üzleti évekre** vonatkozó könyvvizsgálói jelentésekben szerepeltetni kell:

- A kulcsfontosságú kérdésekre elvégzett munka főbb **észrevételeit**
- A könyvvizsgálót **kijelölő szervezetet**, a kijelölés **napját**, a megbízás **teljes időtartamát**
- A könyvvizsgálat milyen mértékben volt képes a szabálytalanságok (pl. csalás) felderítésére;
- A könyvvizsgálói jelentés összhangban áll az **audit bizottsághoz címzett jelentéssel**;
- a könyvvizsgáló nem végzett **nem megengedett szolgáltatásokat** és megőrizte a **függetlenségét**.
- az üzleti jelentésben nem ismertett, a könyvvizsgáló által nyújtott szolgáltatásokat

75

4. Mikor melyik standardot kell alkalmazni?

- A kérdést nem a jelentés kiadásakor célszerű feltenni, hanem a **megbízás elfogadása előtt**
- A leggyakrabban problémát okozó standardok a következők:
  - Megállapodás szerinti vizsgálatok (ISRS4400),
  - Múltbeli időszakra vonatkozó információk könyvvizsgálatán és átvilágításán kívüli bizonyosságot nyújtó szolgáltatások (ISAE 3000),
  - Speciális célú pénzügyi kimutatások könyvvizsgálata (ISA 800), illetve az Egyedüli pénzügyi kimutatásoknak és egy pénzügyi kimutatás konkrét elemeinek, számláinak vagy tételeinek könyvvizsgálatai (ISA 805)

76

4. Mikor melyik standardot kell alkalmazni?

Figyelembe veendő szempontok

- A felek **milyen szintű bizonyosságot** várnak könyvvizsgáló jelentésétől - **jogszabályi előírások és a felhasználók érdekei.**
- Meg kell vizsgálni, hogy mi a **vizsgálat célja** és a jelentést ki mire fogja felhasználni.
- **Kockázat - a nyújtott bizonyossággal arányos**
- **Felhasználhatóság** – mennyire lenne érhető és értékelhető a felhasználó számára pl. egy megállapodás szerinti vizsgálat, ha sok eljárás van benne
- Könyvvizsgáló szakértelme, tapasztalata

77

4. Mikor melyik standardot kell alkalmazni? Megállapodás szerinti vizsgálatok

Alapvető jellemző

Nem ad bizonyosságot, csak tényleírást

Leggyakoribb példák

- Állami támogatások pénzügyi elszámolásához készült nyilatkozatokra vonatkozó vizsgálatok
- Sporttámogatások elszámolására vonatkozóan végzett vizsgálatok
- Két fél között szerződés alapján tett nyilatkozatokra (pl. árbevételre, készetekre, értékcsökkenésre) vonatkozó vizsgálatok

78

4. Mikor melyik standardot kell alkalmazni? ISAE 3000 - Bizonyosságot nyújtó szolgáltatások

Alapvető jellemző

Korlátozott vagy kellő bizonyosságot nyújt egy konkrét kritériumnak való megfelelésről.

Leggyakoribb példák

- Gazdálkodó fenntarthatósági jelentésére vonatkozó vizsgálatok
- Hitelek MNB rendelet szerinti minősítésére vonatkozó vizsgálatok
- Számviteli törvény szerinti IFRS felkészültségre vonatkozó vizsgálatok

79

4. Mikor melyik standardot kell alkalmazni? ISA 800/805 – speciális célú pénzügyi kimutatások

Alapvető jellemző

- Speciális célú keretelvek szerint készült pénzügyi kimutatások könyvvizsgálata
- A 800-as standard a speciális célú keretelvekkel összhangban készített **teljes pénzügyi kimutatásokról szól**

Leggyakoribb példa

- konszolidációs célra készült csoportjelentési csomagra vonatkozóan elvégzett vizsgálatok

80

4. Mikor melyik standardot kell alkalmazni? ISA 800/805 – speciális célú pénzügyi kimutatások

Alapvető jellemző

- Speciális célú keretelvek szerint készült pénzügyi kimutatások könyvvizsgálata
- A 805-ös standard az *egyedüli pénzügyi kimutatásnak* vagy egy *pénzügyi kimutatás konkrét elemének*, számlájának vagy tételének könyvvizsgálatáról szól

Leggyakoribb példák

- osztalékfizetés mértékének meghatározásához a közbenső mérlegre vonatkozóan elvégzett vizsgálatok
- átalakulási vagyონmérleg vagy devizaáttérés alapjául szolgáló pénzügyi kimutatások vizsgálata

81

Melléklet

A XXV. Országos Könyvvizsgálói Konferencián 2017. szeptember 7-én elhangzott előadás anyaga

Novák Miklós

Gyakran előforduló kérdések és szituációk

1. A 2016. évi beszámolóra milyen könyvvizsgálói jelentést kell kiadni, ha a gazdálkodó 2015. évi *beszámolóját könyvvizsgálóval nem ellenőriztette, pedig arra kötelezett volt.*

- „Egyéb kérdések” bekezdésben közölni kell, hogy a előző évi adatokat könyvvizsgáló nem vizsgálta
- 510-es „Első könyvvizsgálati megbízások – Nyitóegyenlegek” standard alapján a nyitóadat vizsgálatát el kell végezni
- Milyen hatással lehetnek a 2016-os jelentésre az észrevételek?
  - Attól függ...
  - Korlátozás tárgyidőszakra vagy összehasonlíthatóságra
  - Ellenvélemény
  - Véleménynyilvánítás visszautasítása

83

Gyakran előforduló kérdések és szituációk

2. 2015-re nem volt kötelező a könyvvizsgálat, a taggyűlésen a nem könyvvizsgált beszámoló lett elfogadva és közzétéve. Következő évben felkértek egy könyvvizsgálót. *Ki lehet-e cserélni a közzétett beszámolót a könyvvizsgálat után javított beszámolóra?*

- Csak akkor, ha *nem a legfőbb szerv által elfogadott beszámoló került benyújtásra és közzétételre*. A legfőbb szerv által elfogadott beszámoló közzétételének a lehetőségét a céginformációs szolgálat a beszámoló benyújtását követő egy éven belül, kizárólag egy alkalommal biztosítja, feltüntetve az utólagos közzététel napját és a változás tényét is.

84

Gyakran előforduló kérdések és szituációk

3. *A vizsgált társaságnak nincs írott számviteli politikája. Hogyan hat ez a jelentésre?*

- A társaság számviteli politikájának más, alternatív eljárással való megismerését kell megpróbálni (pl. *interjú a vezetéssel*).
- A *vezetést nyilatkoztatni kell* a jelentős ügyletek elszámolására kialakított számviteli kezelésről.
- Ha írásos számviteli politika nélkül is megismerhetők voltak a számviteli politika legfontosabb elemei, akkor elegendő a *vezetői levél*.
- A számviteli politika hiánya *hatókör korlátozásának* minősülhet. Ha a *hatása lényeges lehet*, korlátozott könyvvizsgálói vélemény a megfelelő megoldás, az elegendő és megfelelő bizonyíték szerzésére való képtelenség miatt.

85

Gyakran előforduló kérdések és szituációk

4. A 2016. évben a társaság *önellenőrzés* miatt *három oszlopos beszámolót* készített. A könyvvizsgálói jelentésben *kell-e figyelemfelhívást vagy egyéb kérdést* alkalmazni?

- Számviteli törvény 88. § (5) kiegészítő mellékletben bemutatni évenként a hibák hatását.
- A könyvvizsgáló által a beszámoló megértése szempontjából *alapvető fontosságúnak ítélt*, és a beszámolóban közzétett kérdést meg lehet említeni a figyelemfelhívó szakaszban. Valószínűsíthetően a *3 oszlopos beszámoló ténye nem minősül ilyen kérdésnek*.
- *Egyéb kérdések* bekezdésekben olyan tényekre lehet utalni, melyek a beszámolóban nem kerültek bemutatásra.

86

Gyakran előforduló kérdések és szituációk

5. *Nem a végleges beszámolóra vonatkozó jelentés lett leadva a cégbíróságnak. Mi a teendő?*

- *Ha a gazdálkodó hibázott* és nem a végleges jelentést adta le, a könyvvizsgálónak nincs tennivalója.
- *Ha a vezetés a beszámolót módosítja* és a könyvvizsgáló emiatt módosítja a véleményét, akkor az *előző jelentést vissza kell vonni*. Az új könyvvizsgálói jelentésben az „*egyéb kérdések*” vagy „*figyelemfelhívás*” bekezdésben kell közölni, hogy a korábban X keltezéssel és Y azonosító adatokkal kiadott jelentését miért módosítja.
- *Ha a könyvvizsgáló hibázott* és rossz jelentést adott ki, a standard nem ad irányutatást, mert nem feltételezi a könyvvizsgáló hibáját. A cégbíróságon a jelentés kicserélésére nincs lehetőség.

87

Gyakran előforduló kérdések és szituációk

6. A Társaságnak használaton kívüli gyáregységére vonatkozóan *nincs piaci értékelése. Mi lehet a hatása a jelentésre?*

- Ha a vezetés nem rendelkezik olyan tervekkel, ami miatt az a használata során megtérülne a gyáregység, akkor *meg kell vizsgálni annak piaci értékét*. Ha a vezetés
  - *nem rendelkezik* erre vonatkozó piaci értékeléssel, akkor a könyvvizsgáló nem tudja megállapítani, hogy a könyv szerinti érték megtérülhet-e. Ez a hatókör korlátozását testesíti meg és emiatt korlátozott véleményt kell adni, amennyiben az esetleges terven felüli értékcsökkenés hatása lényeges lehet.
  - *rendelkezik* piaci értékeléssel, de az értékcsökkenést nem számolják el, akkor lényeges hiba miatt kell korlátozni.

88

Gyakran előforduló kérdések és szituációk

7. **Korlátozás vagy a vállalkozás folytatására való képességgel kapcsolatos lényeges bizonytalanság** esetén a problémát hol írjam le a jelentésben? Mi a helyzet, ha egy **közérdeklődésre számot tartó társaságról** van szó?

- Korlátozott vélemény alapja vagy a Vállalkozás folytatására vonatkozó lényeges bizonytalanság szakaszokban.
- Kulcsfontosságú könyvvizsgálói kérdések bemutatása a közérdeklődésre számot tartó társaságoknál.

89

Gyakran előforduló kérdések és szituációk

8. A 2016. évi beszámolóban a **saját tőke negatív**. Jelentésben mit kell beleírni?

- „Figyelemfelhívás” a jogi előírásnak való meg nem felelésnek, amennyiben megfelelően be van mutatva.
- Vállalkozás folytatásának elve megfelelő-e, ha nem, külön bekezdésben.
- Volt-e fordulónap utáni tőke rendezés.

90

Gyakran előforduló kérdések és szituációk

9. Végelszámolás/felszámolás esetén a jelentésben szereplő, a vállalkozás folytatását leíró részek nem tűnnek relevánsnak. Kihagyhatom-e őket? Ha nem, akkor átírhatom-e őket?

- A vezetés/végelszámoló/felszámoló felelőssége részen nem lehet változtatni. Ez mindvégig változatlan marad.
- A könyvvizsgáló felelőssége szakasz a végelszámolást/felszámolást lezáró beszámoló tekintetében változhat. A **jövőbeni bizonytalanságokra vonatkozó rész**, melyet a társaság megszűnésének időpontjára nem lehet már értelmezni, **elhagyható** a jelentésben.

91

Gyakran előforduló kérdések és szituációk

A lezáró beszámolóig

- a **vezetés/végelszámoló/felszámoló** a vállalkozás folytatásával, a bizonytalanság kiegészítő mellékletben való bemutatásával kapcsolatos **felelőssége továbbra is fennáll**, azaz, ha nem megfelelően kerültek bemutatásra a közzétételek, korlátoznunk kell a hiányosság miatt;
- a **tulajdonos döntéseitől és cselekedeteitől** függ az eljárások kimenetele, így a jövőbeni események azt megváltoztathatják;
- a számviteli törvény a **vállalkozás folytatásának elvét**, mint alapvető elvet fogalmazza meg és azt **kötelezően** alkalmaztatja a beszámoló elkészítőire.

92

Gyakran előforduló kérdések és szituációk

10. Vagyommérleg könyvvizsgálata esetén milyen főbb változtatásokat kell tenni a jelentésben?

- A **könyvvizsgálat** célja annak megállapítása, hogy a vagyommérleg-tervezet és vagyommérleget, valamint az azt alátámasztó vagyonelejtár-tervezetet és vagyonelejtárt a **136-143. § szerint állították-e össze**.
- Vélemény: a számviteli törvénynek a vagyommérlegekre vonatkozó előírásainak való **megfelelést kell kijelenteni**.
- A mérleg **speciális célra** készült, **fel kell hívni a figyelmet** a mérleg **elkészítésének alapjára** valamint az **elkészítésének céljára és felhasználhatóságára**. Mivel kiegészítő melléklet nem készül, ezért ezeket **egyéb kérdések szakaszba** kell belefoglalni.

93

Gyakran előforduló kérdések és szituációk

11. Milyen könyvvizsgálói jelentést kell kiadni a devizaáttérési mérlegre vonatkozóan?

- A beszámoló mérlegében szereplő adatokat a **146-149. § szerint kell átszámítani**.
- Vélemény: a devizaáttérési mérleg a **számviteli törvény vonatkozó előírásainak megfelelően** készült.
- a mérleg **speciális célra** készült, **fel kell hívni a figyelmet** a mérleg **elkészítésének alapjára** valamint az **elkészítésének céljára és felhasználhatóságára**. Mivel kiegészítő melléklet nem készül, ezért ezeket **egyéb kérdések szakaszba** kell belefoglalni.

94

Gyakran előforduló kérdések és szituációk

12. **Közbenső mérleg** esetén, mivel eredménykimutatás nem készül, megfelelő-e, ha a jelentésben azt írjuk, hogy „a közbenső mérleg a társaság vagyoni helyzetéről megbízható és valós képet ad”.

- **Mivel a számviteli törvény szerint megbízható és valós képet csak a kiegészítő melléklettel ellátott beszámoló adhat, így a mérleg a számviteli törvény vonatkozó előírásainak megfelelően** készült (21. §).
- a mérleg **speciális célra** készült, **fel kell hívni a figyelmet** a mérleg **elkészítésének alapjára** valamint az **elkészítésének céljára és felhasználhatóságára**. Mivel kiegészítő melléklet nem készül, ezért ezeket **egyéb kérdések szakaszba** kell belefoglalni.

95

Gyakran előforduló kérdések és szituációk

13. A társaság **tevékenységet lezáró** beszámolót készít. Kell-e figyelemfelhívást vagy egyéb kérdés bekezdést alkalmazni?

- A tevékenységet lezáró beszámoló **több okból is készülhet** (átalakulás, végelszámolás, felszámolás). Mivel a társaság életében ezek rendszerint **jelentős események**, ezért figyelemfelhívás alkalmazása indokolt.
- Figyelemfelhívást csak olyat tényekre lehet tenni, amelyek a **kiegészítő mellékletben** megfelelően be lettek mutatva.
- Amennyiben nincs megfelelően bemutatva, meg kell vizsgálni, hogy szükséges-e korlátozni a véleményt.
- **Egyéb kérdést** a kiegészítő mellékletben be nem mutatott, a könyvvizsgálattal vagy a jelentéssel kapcsolatos tényekre lehet tenni.

96

Gyakran előforduló kérdések és szituációk

14. A társaság **nagy értékű know-how**-t vásárolt egy kapcsolt féltől, melyet immateriális jószágként mutat ki mérlegében, azonban a számlán kívül **nem rendelkezik egyéb dokumentumokkal**. Mi a teendő?

- **Lényeges** lehet a hatás? Ha nem, akkor vezetői levél.
- **Átfogó** lehet a hatás?
- Tudjuk **konkrétan** a hiba összegét? Ha igen, akkor nem hatókörkorlátozásként kell megfogalmazni.
- **Kiegészítő mellékletben** hogyan került bemutatásra? Amennyiben nincs megfelelően bemutatva, meg kell vizsgálni, hogy szükséges-e korlátozni a véleményt.

97

Gyakran előforduló kérdések és szituációk

15. A társaság számlázó rendszere nem zárt. A kimenő számlák sorszámozása nem folytonos. Mit tegyünk?

- Más eljárással meg tudunk győződni a bevétel teljességéről és pontosságáról? Ha igen, akkor vezetői levél.
- Ha nem, akkor a **hatás lényeges/átfogó** lehet?
- Tudjuk számszerűsíteni a hiba összegét? Ha nem, akkor hatókörkorlátozás.
- **Kiegészítő mellékletben** hogyan került bemutatásra? Amennyiben nincs megfelelően bemutatva, meg kell vizsgálni, hogy szükséges-e korlátozni a véleményt.

98

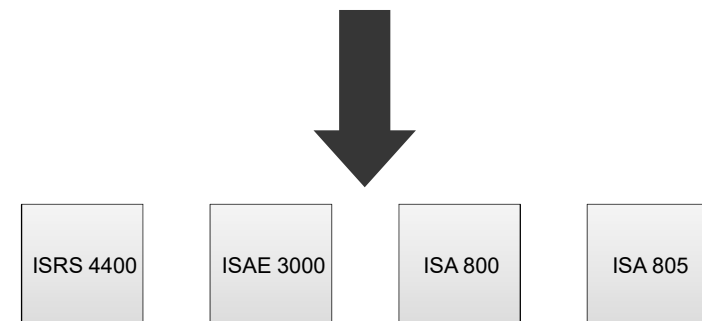
Melyik standardot kell alkalmazni?

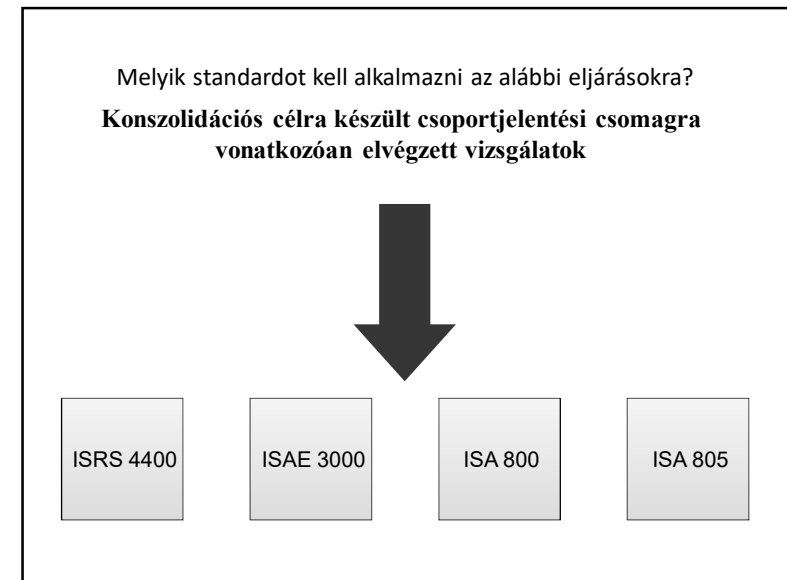
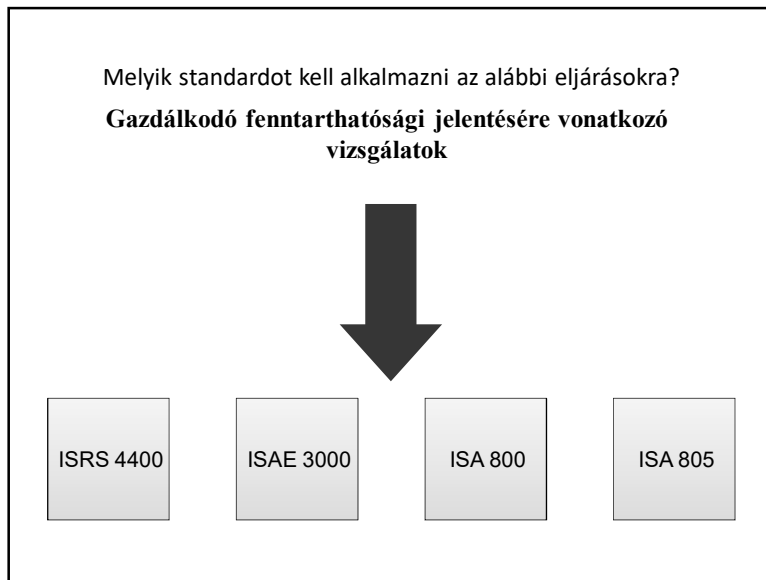
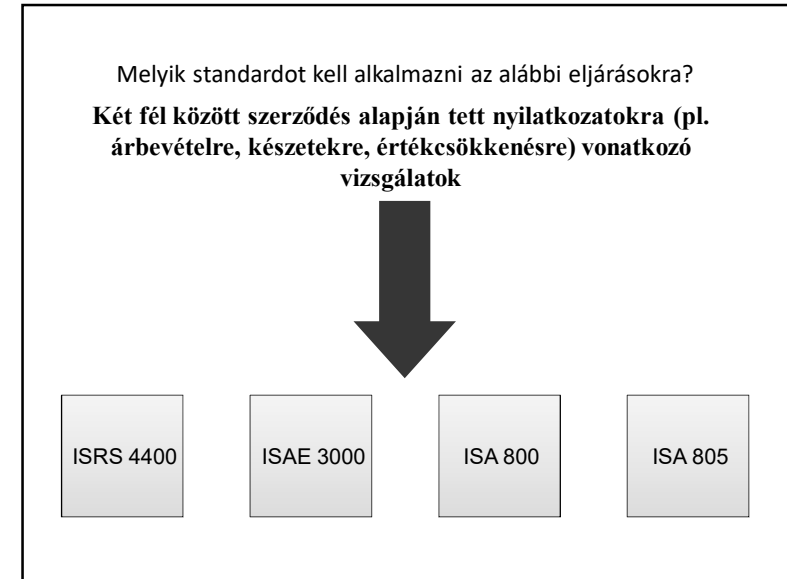
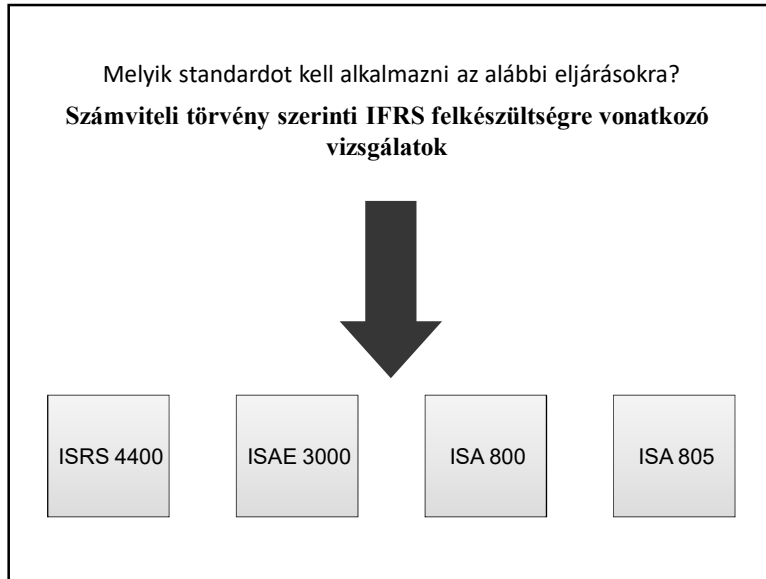
Mitől függ, hogy melyik standardot kell alkalmazni? Figyelembe veendő szempontok:

- A felek **milyen szintű bizonyosságot** várnak a könyvvizsgáló jelentésétől - **jogszabályi előírások és a felhasználók érdekei**.
- Meg kell vizsgálni, hogy mi a **vizsgálat célja** és a jelentést ki mire fogja felhasználni.
- **Kockázat - a nyújtott bizonyossággal arányos**
- **Felhasználhatóság** – mennyire lenne érthető és értékelhető a felhasználó számára pl. egy megállapodás szerinti vizsgálat, ha sok eljárás van benne
- Könyvvizsgáló szakértelme, tapasztalata

99

Melyik standardot kell alkalmazni az alábbi eljárásokra?
Sporttámogatások elszámolására vonatkozóan végzett vizsgálatok

Melyik standardot kell alkalmazni az alábbi eljárásokra?
**Állami támogatások pénzügyi elszámolásához készült
nyilatkozatokra vonatkozó vizsgálatok**

ISRS 4400

ISAE 3000

ISA 800

ISA 805

Melyik standardot kell alkalmazni az alábbi eljárásokra?
**Pénznemváltáskor a devizaáttérési mérlegre elvégzett
vizsgálatok**

ISRS 4400

ISAE 3000

ISA 800

ISA 805

Melyik standardot kell alkalmazni az alábbi eljárásokra?
**Hitelek MNB rendelet szerinti minősítésére vonatkozó
vizsgálatok**

ISRS 4400

ISAE 3000

ISA 800

ISA 805

Melyik standardot kell alkalmazni az alábbi eljárásokra?
**Osztalékfizetés mértékének meghatározásához a közbenső
mérlegre vonatkozóan elvégzett vizsgálatok**

ISRS 4400

ISAE 3000

ISA 800

ISA 805

